

Makói éjszaka

Helyszíni tudósítások

Önzetlenül, türelemmel

Csütörtökről péntekre virradó éjszaka, Makó.

Támad a Maros, a veszély szinte tapintható. E kritikus helyzetben, szakértők véleményének meghallgatása után — az emberi életek megóvásáért, biztonságaért a területi árvízvédelmi bizottság vezetője elrendeli Makó kiürítését. Ezt kell tenni, mert a veszély közvetlen!

Kegyetlen éjszaka. Este 9 óra után szinte felhőszakadás zúdul a városra. A szeged—makói úton katonák, rendőrök, munkásörök irányítják a forgalmat. Sokasodnak az autók, a lakosságot a makó-újvárosi állomásra szállítják. Villámlás, égzengés, sártengerre változott gátkorona. A védők hősiessége, akarata tiszteletet, s valami leírhatatlanul melegenítő érzést ébreszt irántuk.

A kiürítés végrehajtását megkezdeni! — parancs nyomán ezek — munkásörök, önkéntes rendőrök, a polgári védelem beosztottjai Szegedről, a megye számos helységéből — a zivatart követő szemerklő esőben kopogtatnak a házakba, melyeknek ablakszemei világítanak. Az asszonyok, gyerekek, az öregek vannak csak otthon; a férfiak a gátakon. Ők itt maradnak, végveszélyben hagyják el a várost, a többieknek — menniük kell.

Menni! Mellbevágja az embert, hogy beleborzong. Elhagyni az otthonot. Úgy fáj ez, mintha késsel hasítanának a testbe, de a legfontosabb az élet. Hogy miért kell menni? — ezt magyarázzák türelemmel. Van, aki hangosan felzokog, de értik annak indítékát azok, akik távozásra szólítanak. S láttam, „némán zokogott” a kényszerű kiürítést végrehajtó munkásör. Így érezték a megyei és a helyi vezetők, párttól és tanácstól, akik életéért viselik a súlyos felelősséget.

Menni kell!
De nézzünk egy makói házat, talán jellemző keresztmetszetét a kiürítés éjszakájának.

Szent István tér 2. Özvegy nyugdíjas asszony a lányával, rendőr és családja, villanytelepi dolgozó és családja, nyugdíjas házaspár, fiatal sofőr és felesége lakja. A villanytelepi dolgozó orvos fia, a munkásör Kási Gyula érkezik:

— Tessék összecsomagolni, 10 kilós csomagot lehet vinni. Nemsokára itt lesznek a gépkocsik — mondja, és már indul. Anyja marasztalja:

— Gyuszikám, egyél valamit.

Az orvos-munkásör azonban siet.

Dáda, a rendőr — akár csak többi bajtársa — szüntelenül szolgálatban. Haza

sem tud jönni, csak úgy telefonál a ház melletti tsz központjába, ahol a munkásörök egyik állomáshelye van: „Szolgálatban vagyok, menni kell, készülj csokol-lak.”

A nyugdíjas házaspár — túl a hetvenen, s mindketten betegen — egyre csak azt hajtogatja: „Tán túl se éljük, járni is alig tudunk, hogy visznek el?... Hogy busszal, s jó helyünk lesz?... Várunk... jön értünk a fiunk... Jön.”

— De néni! Hátha nem tud jönni...

S a néni, akinek apja grófi birtokon robotolt, s a lánya is azt az életet élte, csak mondja: „Eljön értünk Szegedről a fiunk... Mert van neki autója, a grófnak se volt olyan.”

A szegedi munkásör csak hallgat, hirtelen nem is tudja, mit feleljen.

S közben befut egy kis piros autó. „Na, ugye mond-

tam, megmondtam!” — így a néni. A találkozás olyan ezen a sötét, viharos éjszakán, hogy mindannyian el-érzékenyülnek.

A nyugdíjas özvegy, Endresz néni — bár sokszor tudakolják: „hát csakugyan el kell menni?” — és családja is csomagol.

— Istenem, istenem — szakad fel a sóhaj, de megértik, hogy ki kell települniök. Egyik lánya, akit másnap bazedovval operáltak volna, tartja magát. Készen csomagjaik.

A villanytelepi dolgozó felesége is útra kész. A férj nincs otthon, a polgári védelem beosztottja. Még délben vitt harapnivalót. Úgy üzent, *kinn van a gáton*, menjen csak el nyugodtan a család, az unoka. Ő csak a végveszélyben hagyja el Makót.

A Diós család — a férj gépkocsivezető, a felesége tsz-ben dolgozik — már összecsomagolt. Az asszony ko-

rábban elment, férje meg tán kenyeret hordott a boltokba, vagy homokzsákot a gátra?

A villanytelepi dolgozó ápolónő lánya és mérnök férje — akár csak a többi ittlakó — a szekrények tetéjére rakták a ruhákat. „Ha bejönne a víz, ne érje kár.” Van a házban egy kutya, meg több malac. Fel a padlásra velük, jól elrendezve, ha betörne a Maros, hát valahogy meglegyenek. Az ittmaradó férfinép majd eteti, ügvel rájuk.

Sötét lesz a ház, a távozók magukba zárják érzéseiket. Fegyelmeztettek és bizakodnak, hogy nem tör be a folyó. S ki-ki már a visszatérésre gondol, mert a pusztításnál mindig erősebb az élet. Így virradt a péntek hajnal a Marostól szorongatott Makóra.

Morvay Sándor

Targoncával, gumicsizmában

Várakozás, aggodalom, hatalmas erőfeszítés, néha gátlakat áztató zápor és csendben mondott reménykedés együtt kíséri a megáratott Maros minden cseppjét nappal és éjjel a Tiszában. Tegnap délelőtti körutunkról néhány kép:

A buzgár

Hatalmas lehet ott a veszély, ahol ennyi ember sűrűlödik — ez az első gondolata a csak szárazföldön ismerős idegennek, amikor a marosi árhullám hazai főszereplőjévé előlépett makói buzgár térségébe ér. Kilométereken át csak billenő teherautók, láncfalas katonai járművek mellett taposott gyalogúton haladtunk, hogy elérjünk a megfeszített emberi igyekezei közvetlen közelébe. Homokzsák, kavics, útéptítéshez szolgáló kötőrmelék az autókön, és itt-ott békésen alvó férfi a tetején — katonára és civil. Aki itt aludni tud, nagyon fáradt lehet.

A töltésoldalban frissen faragott kézi targoncák ondul a homokzsák a sok rekeszszel fölszabdalt törvénytelen tavacsák köré, vagy emberláncon, az első lóditás ritmusát kézzől kézzre megtartva jut el a sok ezer tegnapi zsák tetejére. A targoncások szabályos körforgalmat alakítottak ki, hogy folyamatos lehessen a mun-

ka. Valahol a bezárt víz közepén van a buzgár. Ahogy emelkedik a vízszint, úgy előzi meg néhány arasszal a homokból rakott, belülről földiával rakott fal. Katonák ügyködnek cölöpverő kombájjal, meg a győri vízügyi igazgatóság dolgozói úszóalkalmatosságra szerkesztett léctorony tetején, hogy a töltés víz felőli részét pátria-lemezekkel erősítsék. Megszámlálhatatlan ember dolgozik itt csendben, vezényszó nélkül, nagy akarrattal. Aki őket látja, csendesedik benne az aggodalom és megerősödik a második gondolat: ahol ennyi ember dolgozik teljes erejével, szívvel-lélekkel, ahol ennyi gép segít, ott nem szabad bajnak történnie. Ámbár aki legjobban ismeri a vizek állását, az is azt mondja: kiszámíthatatlan az áradó folyó.

A csendes város

Nincs gyerek, nincsen asszony, lány és öreg Makón. „Halottnak” látszik a város akkor is, ha sok férfi teljesít szolgálatot benne. Az üzletek többsége zárva, az élelmiszerbolt megcsappant forgalmát is csak férfiak szolgálják ki. Pardon, jön egy asszony — de kiderül, más szolgálat köti őt is a városához.

A Koronában gumicsizmás, sáros, olajos emberek jönnek sorba — nyakkendő nélkül. Babgulyás vagy özpörkölt a választék. Talán

soha ilyen gyorsan étteremben még nem szolgáltak ki. Sokat adnak, és aláírással fizetnek az árvédelem dolgozói. Hazánk minden tájegysége, nyelvjárása találkozik most Makón. Szombat helyi, veszprémi, tapolcai, pécsi, tatabányai autórengteg, a békéscsabai MÁV háztól házig kocsija ismét csak megnyugvást adhat: Makón nem jósolgatnak, inkább föl-készültek minden eshetőségre.

Borpicészetek tartálykocsijában legálisan tiszta vizet szállítanak.

Vásárhely

Ide költözött Makó egy része és Maroslele az elmúlt éjszaka. Emberáradat az utcán. Megszóllított két nénit, hogy ösdödött a házuk? Igaz, hogy lóderéknyi vastagságban ömlik a víz a Szegedi utcán?

— Nem igaz. Makó száraz, épségben van.

Nem hiszik, pedig csak az éjjel hagyták ott.

— Ha lehetne, mennénk haza, gyalog is. A jóság miatt leginkább.

Leginkább. Látják sáros csizmámat a többiek is, körülvesznek, mint az otthon maradtak a buzgárt. Kérdez mindenki, és a lóderék vastagságú víz híre mellett azt is tovább adják: azt mondja ez a fiatalember, nincsen semmi baj. Látszik rajtuk, nehéz elhinni annak, aki elhagyta házat.

Horváth Dezső

Rendkívüli napokat élünk érthető, hogy olyan a város, mint a felbolygatott méhkas. A víznézők serege egy percre sem ritkul a Tisza-parton; az utcákon, munkahelyeken, az otthonokban szinte csak erről az egyetlen témáról, az árvízről beszélgetnek az emberek. A szegediek közül sokakat közelről is érint a baj: hozzátartozóik laknak a Maros menti községekben vagy Makón. De az árvízet nem is lehet távolról szemlélni: mindenkinek egyképpen köze van hozzá.

Mint minden nehéz helyzetben, most is első és legfontosabb a fegyelem és a türelem. Ami máskor természetes dologként kelthetett panaszt — kátyús az úttest, nem közlekednek rendesen a buszok, késve szállítják a sarki boltba a tejet, kenyeret stb., stb. — az most mind éppen ellenkező előjellel kell, hogy természetes legyen. Minden szegedi látja és tudja, hogy az ország messzi vidékeiről is számszámra érkeztek a veszélyeztetett területekre az árvízvédelmi osztagok, teherautók, autóbuszok, s nyilván a hely-

beli szállító-járműveknek is most elsősorban az árvízvédelemben kell dolgozniuk.

A szegediek szolidaritása és számtalan formában megnyilvánuló segítségével már eddig is ékes bizonyítékát adta annak, hogy tudatában vannak emberi, állampolgári kötelezettségeiknek. Nyilván nem haragszanak majd meg, hanem megértik, ha netán ezekben a napokban apróbb átmeneti zavarok fordulnak elő a város közlekedésében, esetleg közellátásában is. Attól még senkinek sem esik baja, ha egy-két hétig félórával korábban kel a szokottnál, hogy időben beérjen munkahelyére, s kétszer szalad le a boltba, mert elsőre éppen nem sikerült a család azzani kegyerét beszereznie. Ezek a rendkívüli napok nyilvánvalóan hosszabb ideig is kihatással lehetnek életünk-re. Hiszen annak a pusztításnak, rombolásnak, melyet az árvíz véghez visz, helyreállítása semmivel sem lesz kisebb és nehezebb feladat, mint az árvíz megfékezése.

F. K.

A Délmagyarország jubileuma

Az MSZMP Csongrád megyei és Szeged városi bizottságának levele a szerkesztőséghez

A megjelenésének 60. évfordulóját ünneplő Délmagyarország munkatársai tegnap, pénteken délután bensőséges házi ünnepségen emlékeztek meg a lap jubileumáról. Az ünnepségen részt vett dr. Agoston József, az MSZMP Csongrád megyei bizottságának titkára és dr. Ozvald Imre, az MSZMP Szeged városi bizottságának titkára is. Köszöntötték a szerkesztőség munkatársait és átnyújtották a Csongrád megyei és a Szeged városi pártbizottság első titkáranak, Győri Imre, illetve Sipos Géza elvtársnak üdvözlő levelét.

A Csongrád megyei pártbizottság első titkáranak levele a következő:

„A Magyar Szocialista Munkáspárt Csongrád megyei bizottsága nevében a Délmagyarország fennállásának 60. évfordulóján szívből köszöntjük a lap vezetőit, munkatársait, valamennyi dolgozóját. Nagyra értékeljük azt a munkát, melyet e fontos sajtóforrunk a párt politikájának ismertetésében, céljaink megvalósítására történő mozgósításban kifejt. Meggyőződésünk, hogy a Délmagyarország a következő években és évtizedekben is haladó hagyományaihoz méltóan részt vesz nagy társadalomátalakító munkánkban, a szocializmus, majd a kommunizmus teljes felépítésében.

Kívánunk a Délmagyarország minden dolgozójának felelősségteljes munkájához jó egészséget és sok sikert.”

A Szeged városi pártbizottság első titkára a következőket írta üdvözlő levelében:

„A Délmagyarország fennállásának 60. évfordulója alkalmából az MSZMP Szeged városi végrehajtó bizottsága nevében köszöntjük Önöket. A lap — melyet szerkesztetek — jelentős szerepet tölt be városunk lakosságának politikai tájékoztatásában, a kulturális nevelőmunkában, a szocialista szellemű közvélemény kialakításában.

A végrehajtó bizottság nevében köszönöm fáradságos és felelősségteljes politikai munkájukat. Kívánom, hogy a jövőben is eredményesen szerkesszék a Délmagyarországot, hogy a lap betölthesse fontos rendeltetését a párt politikájának tolmácsolásában.

Sok sikert és jó egészséget kívánok a lap valamennyi munkatársának és az előállításban tevékenykedő dolgozóknak a végrehajtó bizottság nevében.”

A honvédelmi bizottság látogatása a Belügyminisztériumban

Az országgyűlés honvédelmi bizottsága Róka Mihály vezérőrnagynak, a bizottság titkáranak vezetésével pénteken látogatást tett a budapesti rendőr-főkapitányságon és a Belügyminisztérium tűzrendészeti országos parancsnokságán. A bizottságot a látogatásra elkíserte: Kőrösi György rendőr vezérőrnagy és Németi József rendőr vezérőrnagy, belügyminiszter-helyettes.

A budapesti rendőr-főkapitányságon dr. Soós György rendőr vezérőrnagy, a főka-

pitányság vezetője tájékoztatást adott a budapesti rendőri szervek munkájáról, majd a bizottság tagjai megtekintették a főkapitányság központi ügyeletét és tanácsadó szolgálatát.

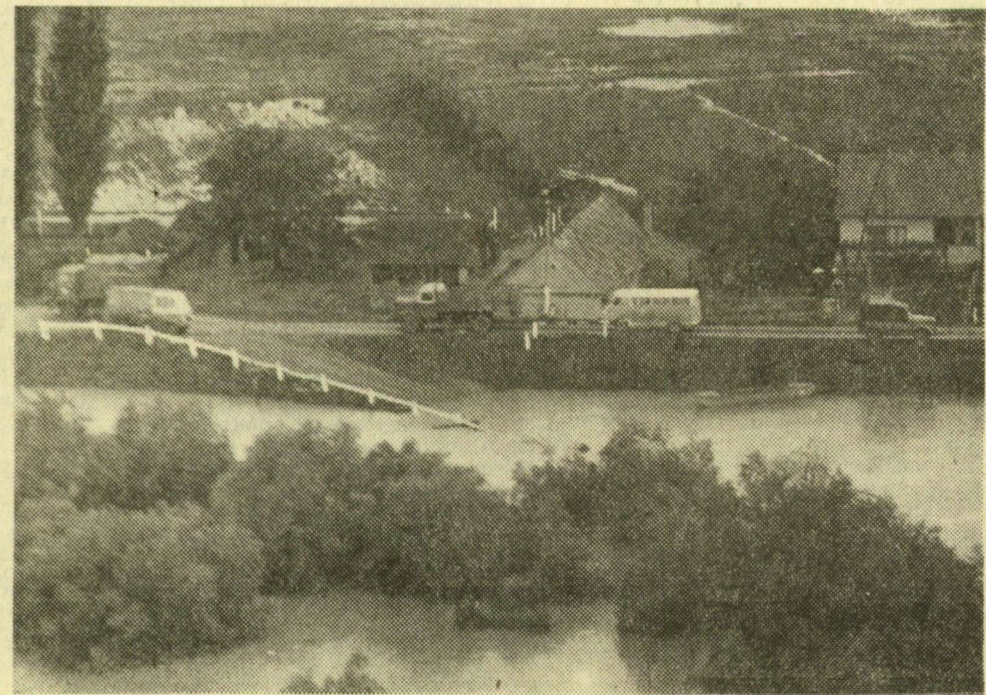
A Belügyminisztérium tűzrendészeti országos parancsnokságán dr. Farkas György tüzoltó vezérőrnagy tájékoztatta a bizottságot a népgazdaság tűzrendészeti helyzetéről, a Belügyminisztérium tűzrendészeti szerveinek tevékenységéről.

A látogatás során kialakult eszmecsere részt vett Antalffy Jenő, Kocsis József, Kovács Antal, Nagy Richárd és Uszta Gyula képviselő.

A látogatás végén Róka Mihály elismeréssel nyilatkozott a meglátogatott szervek munkájáról. (MTI)

SZOMBAT,
1970. MÁJUS 23.

DÉLMAGYARORSZÁG 3

Somogyi Károlyné felvétele

Maros-parti részlet a levegőből. Szinte a töltések koronájáig ér a víz